

Het diskussion och utmanande tystnad: Att lära sig att leda samtal om identitet, sexualitet och relationer

Alexander Isacsson,* James Lancaster & Henric Bagerius
Örebro universitet, Sverige

Hösten 2021 infördes ett nytt examensmål för lärarutbildningarna rörande lärarstudenternas förmåga att ”kommunicera och reflektera kring frågor som rör identitet, sexualitet och relationer”. För att våra studenter ska kunna uppfylla detta mål har vi inom historieämnet på ämneslärarutbildningen vid Örebro universitet infört ett obligatoriskt moment i form av en muntlig rollspelsövning. I denna text diskuterar vi möjligheterna att stärka studenters kompetens i att genomföra historiska samtal om ämnen som kan upplevas som känsliga, fördjupa deras förmåga att leda pedagogiska samtal och utveckla deras kommunikativa färdigheter genom muntligt rollspel. Liksom studenterna ser vi värdet av att i större utsträckning integrera muntliga övningar inom högre utbildning.

Nyckelord: rollspel, historia, identitet, sexualitet, lärarutbildning

Heated discussion and challenging silence: Learning to lead conversations about identity, sexuality and relationships

In 2021, a new requirement for obtaining a teacher's certificate was added to the Swedish Higher Education Ordinance. Students must now demonstrate an ability to “communicate and reflect on issues regarding identity, sexuality and relationships”. In a history course within the teacher education programme at Örebro University, we have developed an obligatory role-play exercise focused on verbal communication to meet this requirement. Here, we discuss how the role-play exercise can develop students' communicative abilities and strengthen their competencies in leading group discussions on issues potentially perceived as sensitive. Like our students, we recognize the value of incorporating verbal, communicative exercises into the curriculum to a higher degree.

Keywords: role play, history, identity, sexuality, teacher education

DET NYA EXAMENSMÅLET

Hösten 2021 infördes ett nytt examensmål på grund-, yrkes- och ämneslärarutbildningarna. Bakgrunden till det nya målet var att Skolinspektionen identifierat ett kompetensutvecklingsbehov bland lärare rörande normmedvetenhet, HBTQ-frågor och förmåga att i undervisningen hantera kontroversiella frågor. När lagändringsförslaget skickades ut på remiss underströk Regeringskansliet att kompetens inom sex och samlevnad inte bara ställer krav på studenternas faktakunskaper utan även deras förmåga att kunna reflektera och kommunicera kring dessa frågor utifrån olika perspektiv. Sex och samlevnad framhölls vidare vara ett ”ämnesövergripande

*Författarkontakt: Alexander Isacsson, e-post: alexander.isacsson@oru.se

Artiklar och reflektioner är kollegialt granskade. Övriga bidragstyper granskas av redaktionen. Se <https://hogreutbildning.se> ISSN 2000-7558

©2024 Alexander Isacsson, James Lancaster & Henric Bagerius. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), allowing third parties to share their work (copy, distribute, transmit) and to adapt it, under the condition that the authors are given credit, that the work is not used for commercial purposes, and that in the event of reuse or distribution, the terms of this license are made clear.

Citation: Isacsson, A., Lancaster, J. & Bagerius, H. (2024). «Het diskussion och utmanande tystnad: Att lära sig att leda samtal om identitet, sexualitet och relationer», *Högre utbildning*, 14(1), 82–89. <https://doi.org/10.23865/hu.v14.6270>

kunskapsområde som ska integreras i undervisningen i olika ämnen” (Regeringskansliet, 2020, s. 24). Följaktligen placerades det nya examensmålet i högskoleförordningens föreskrifter för de tre lärarutbildningarna under rubriken ”Färdighet och förmåga” med lydelsen att studenterna ska ”visa förmåga att kommunicera och reflektera kring frågor som rör identitet, sexualitet och relationer” (SFS 1993:100).

Som högskolelärare i historia med undervisning på ämneslärarprogrammet har vi frågat oss hur väl vi egentligen förbereder studenterna för att leda historiska samtal om sexuella identiteter och relationer. Sedan flera år tillbaka ger vi delkursen *Normkritiska perspektiv på historien och i historieundervisningen* (4,5 hp) med målsättningen att studenterna, i den kritiska pedagogikens anda, ska bli medvetna om ojämlika maktrelationer i historien och utveckla en normkritisk hållning som historielärare (se Kalonaityté, 2014). Delkursen behandlar olika sociala identiteter och kategoriseringar i historien och problematiserar med hjälp av intersektionalitetsbegreppet hur inkludering och exkludering av individer och grupper historiskt har gått till. Innan det nya examensmålet trädde i kraft krävdes att ämneslärarstudenterna i historia vid delkursens slut uppfyllde målet att ”kunna diskutera olika normkritiska perspektiv som klass, genus, sexualitet och etnicitet och reflektera över hur dessa kan lyftas i skolans historieundervisning”. Delkursen examinerades med en skriftlig inlämningsuppgift. Studenterna skulle förvisso kunna lära sig att kommunicera och reflektera kring identitet, sexualitet och relationer utan att få träna på det muntligt, men om vi vill rusta blivande ämneslärare med färdigheten och förmågan att i klassrummet lyfta och diskutera frågor som kan upplevas som känsliga måste vi fundera över om inte muntliga övningar borde få större utrymme i deras utbildning.

I denna text redogör vi för hur vi med utgångspunkt i det nya examensmålet inorporerat muntlighet i vår undervisnings- och examinationspraktik. Vi vill också bidra med några resonemang kring studenternas syn på sin förmåga att leda goda samtal om identitet, sexualitet och relationer – både utifrån ett historiskt material och på ett mer generellt plan. I texten lyfter vi även möjligheterna med muntliga övningar och examinationer som en metod för att stärka studenternas kompetens att leda samtal om potentiellt känsliga frågor. Vår förhoppning är att texten ska stimulera högskolelärare att fundera kring hur de själva skulle kunna använda sig av rollspel i sin undervisning.

ETT ROLLSPEL I ATT LEDA SAMTAL OM HISTORIA

I samband med att det nya examensmålet trädde i kraft 2021 inledde vi ett pedagogiskt utvecklingsarbete i delkursen *Normkritiska perspektiv på historien och i historieundervisningen*. Kursmålet, som tidigare haft fokus på en kunskapsutveckling som studenterna skulle visa skriftligt, reviderades till att även inkludera en muntlig dimension. Förutom att ”kunna diskutera normkritikens plats i historievetenskapen och reflektera över hur begrepp som klass, genus, sexualitet och etnicitet kan lyftas i skolans historieundervisning” examineras studenterna nu även mot kursmålet att ”kunna leda samtal om sexualitet, identiteter och relationer i historien”. Som Sara Planting-Bergloo (2021) poängterar har läraren en komplex uppgift när identitet, sexualitet och relationer behandlas i undervisningen. Läraren måste styra samtalet för att skapa delaktighet, inkludering och trygghet samt se till att det förs respektfullt. Samtidigt måste läraren moderera samtalet på ett sätt som utmanar och nyanserar diskussionen. Därtill bör förstas samtalet kopplas till ett kunskapsinnehåll och ett faktaunderlag.

För att förbereda studenterna på det komplexa i att undervisa om sexualitet, identiteter och relationer i historien har vi infört ett obligatoriskt moment i form av muntlig samtalsövning. Vi har velat skapa oss en uppfattning om hur skickliga studenterna är i att leda historiska samtal

och samtidigt erbjuda dem en läraktivitet som utvecklar de färdigheter och förmågor som krävs för att de på sikt ska kunna uppnå examensmålet.

Samtalsövningen utgörs av ett rollspel. Under delkursens gång genomförs ett seminarium om homosexualitet i 1930- och 1940-talens Sverige. Samkönade sexuella relationer – eller, som det hette i strafflagen, ”otukt, som emot naturen är” – var ett lagbrott fram till 1944. Studenterna får läsa polisutredningar av kvinnor och män som anmälts för att ha bedrivit ”onaturlig otukt”. Syftet är att studenterna ska diskutera hur olika normer och maktordningar samverkade samt hur samhällets kontroll av samkönad sexualitet kan förstås utifrån den historiska kontexten (Rydström, 1997, 2007). Under seminariet arbetar studenterna bland annat med en polisrapport ur en brottsutredning från 1934 där två män anmälts för att ha bedrivit otukt. Denna polisrapport blir sedan en utgångspunkt för rollspelet, och inläsning av seminarieunderlaget är den förberedelse vi kräver av studenterna.

Efter seminariet delas studenterna in i grupper om fem – i regel läser 20 till 30 studenter kursen – och grupperna genomför någon vecka senare var sitt rollspel. Det är obligatoriskt för studenterna att delta i rollspelsövningen och efterföljande gruppdiskussion. Övningen är följaktligen att betrakta som en examination, men studenternas förmåga att leda samtal och reflektera betygsätts inte. Det ställs enbart krav på aktivt deltagande. I övningen får varje student chansen att spela rollen som lärare medan övriga studenter agerar elever. ”Läraren” informeras vid rollspelets början om att den tidigare har delat ut polisrapporten till sina ”elever”. Nu har ”läraren” i uppdrag att leda det samtal som uppstår mellan ”eleverna” och förankra deras diskussion i det historiska kunskapsinnehållet. Det här ska ”läraren” göra under fem minuter. Därefter görs ett rollbyte till dess alla studenter fått prova på att vara ”lärare” och leda ”elevernas” samtal. Vid varje rollskifte får ”eleverna” lappar med instruktioner om hur de ska förhålla sig till materialet, de andra ”eleverna” och ”läraren” i diskussionen. På så vis uppstår fem olika rollspelsscenarier som tar diskussionerna i olika riktningar och ger ”läraren” olika utmaningar att hantera.

Elevinstruktionerna har utformats för att dels ställa ”läraren” inför potentiellt känsliga, politiserade eller kontroversiella frågor som kan uppstå när identitet, sexualitet och relationer behandlas i undervisning, dels fanga en rad ämnesdidaktiska dimensioner av elevers förmåga att tänka historiskt (Seixas, 2017). ”Elevernas” åsikter och synpunkter i diskussionen ställer således ”läraren” inför frågor som rör urvalet, källmaterialets språk, kontinuitet och förändring samt etiska dimensioner av människors handlingar i historien. Ett scenario tar även fasta på den beröringskräck och tystnad som kan uppstå bland elever när undervisningen handlar om sexualitet (Eaklor, 2010; Kärnebro, 2021). Studenterna får själva utforma sina roller utifrån instruktionerna och välja vad de vill göra av sin karaktär under samtalet. I tabell 1 presenteras exempel på instruktioner från varje scenario.

Tabell 1. Exempel på elevinstruktioner under rollspelsövningen

Scenariots ämnesdidaktiska dimension	Exempel på elevinstruktioner i rollspelet
Urvalet av historiskt material	Du tycker att det är bra att ni diskuterar homosexuella eftersom det står ganska lite om det i läroboken. Du är däremot skeptisk till varför det alltid handlar om homosexuella män. Du lyfter därför frågan varför ni aldrig diskuterar homosexuella kvinnor i historien.
Historisk kontinuitet och förändring	När det i diskussionen lyfts hur annorlunda allting är idag för homosexuella jämfört med under 1930-talet vill du hävda att saker och ting inte har förändrats så mycket. Du medger att det i västvärlden ser bättre ut på många håll men att förtrycket i dagens Mellanöstern är exakt samma förtryck som vi ser i materialet [från 1934].

(Forts.)

Tabell 1. (Forts.)

Källmaterialets språk	Du lyfter fram att det ju faktiskt inte står något om homosexualitet i polisrapporten utan bara om vad männen gjort. Du tycker därför att det känns konstigt att ni ska gissa om de var homosexuella eller inte; det vet de ju bara själva.
Etiska dimensioner	Du tycker att det är helt sjukt att Betty [personen som gjorde anmälan om "onaturlig otukt" mot männen] anmält sin fästman till polisen när hon vet vad som kan hända med honom. Du tycker att hon har gjort fel och borde ha varit mer förstående för sin fästmans homosexualitet.
Tystnaden i klassrummet	Du vill inte vara den första som inleder diskussion och läraren kommer att behöva hantera tystnaden i klassrummet. [Denna instruktion ges till samtliga "elever".]

När fem scenarion spelats ut under totalt 25 minuter får studenterna tillsammans med oss lärare reflektera över upplevelsen av rollspelet. Genom reflektionen vill vi ge studenterna chansen att lära "from recognized error or ineffectiveness in practice" (Moon, 2004, s. 83) med utgångspunkt i upplevelser och erfarenheter (Bek, 2012). Under gruppreflektionen har vi varit särskilt intresserade av

- hur väl förberedda studenterna känner sig att leda samtal och lyfta frågor rörande identitet, sexualitet och relationer i sin undervisning,
- vilka möjligheter och utmaningar som studenterna ser med att behandla frågor om identitet, sexualitet och relationer i sin undervisning – särskilt i historia men också i andra skolämnen, och
- vad studenterna upplever som svårt när de i lärarrollen förväntas leda samtal utifrån ett historiskt material och hantera de heta diskussioner och utmanande tystnader som kan uppstå.

STUDENTERNAS REFLEKTIONER KRING ROLLSPELET

I syfte att nå djupare kunskap om ämneslärarstudenternas förmåga att leda historiska samtal om sexuella identiteter och relationer och kunna utveckla vår undervisning har vi dokumenterat rollspelsövningen vid tre tillfällen med ljudinspelningar av fyra genomföranden. Under höstterminen 2021 prövade vi övningen på tio studenter innan vi införde rollspelet som obligatoriskt moment höstterminen 2022 och vidareutvecklade det höstterminen 2023. Totalt har 55 studenter genomfört övningen under dessa tre terminer, varav 20 deltagit vid de för kursutvecklingen dokumenterade genomförandena. Dessa 20 studenter har gett sitt skriftliga samtycke till att övningen och den efterföljande gruppreflektionen spelas in med ljud och att materialet används för utveckling och forskning. Det är de dokumenterade tillfällena som ligger till grund för vår diskussion. Inga känsliga personuppgifter har samlats in.

En första observation är att samtliga studenter som genomfört rollspelsövningen uttryckt att den var både rolig och lärorik. Många skulle även vilja se fler inslag av rollspel i sin lärarutbildning. På frågan om hur väl förberedda de känner sig att leda samtal är det flera studenter som menar att de läser en hel del teori om samtal och dialoger men att det är svårt att veta hur de teoretiska kunskaperna ska omsättas i praktik. Några poängterar att färdigheten och förmågan som efterfrågas i examensmålet – att kommunicera kring frågor som rör identitet, sexualitet och relationer – är något som de nog inte kan lära sig under sin utbildning utan endast genom erfarenhet av och kontinuerligt lärande i sitt yrke. Studenter som arbetar som lärare eller lärarvikarier vid sidan av sina studier förefaller mer bekväma med att i klassrummet diskutera den här typen av frågor just genom sin erfarenhet av att arbeta i skolan. För majoriteteten av studenterna

är det först i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) som de får chansen att interagera med elever, och studenterna konstaterar att möjligheterna att initiera och leda klassrumsdiskussioner ibland är begränsade under VFU:n.

I gruppreflektionerna framgår att studenterna generellt upplever att de under sin utbildning inte får tillräcklig övning i att samtala med elever om de potentiellt känsliga frågor som identitet, sexualitet och relationer kan vara. Mot bakgrund av detta menar de att rollspel är ett välkommet inslag. Helst hade studenterna sett att de vid fler tillfällen kunde få möta och pröva material och upplägg på elever, men deras bedömning är att rollspel likväl ger praktisk övning och värdefull erfarenhet. Även om undervisningssituationen är konstruerad och ibland blir fnissig, har övningen fördelen att studenterna kan genomföra den i en trygg miljö med sina kurskamrater.

Studenterna är överens om att den muntliga övningen uppmuntrar till självreflektion och eftertanke; rollspelet hjälper dem att få syn på misstag, brister eller svagheter i sin pedagogiska praktik och tvingar dem att börja fundera över olika metoder, tekniker, strategier och förhållningsätt för att skapa konstruktiva och utvecklande klassrumsdiskussioner. Annorlunda uttryckt: Studenterna påbörjar en rörelse i den kompetensutvecklingspiral som enligt Lotta Björkman (2019) får lärare att bli normkritiska pedagoger. Genom att bli uppmärksammade på det som de inte visste att de inte kände till går de från att vara omedvetet inkompetenta till att bli medvetna om sin inkompetens. Därefter kan de utveckla en medveten kompetens som med tiden blir omedveten innan ett misstag eller ett felgrepp får dem att kastas in i en ny kompetensutvecklingspiral.

Vad är det då som studenterna upplever som särskilt utmanande med att leda historiska samtal om sexuella identiteter och relationer? Återkommande i gruppreflektionerna är svårigheten att som lärare hitta frågor som kan ge samtalet styrning. Studenterna uttrycker en osäkerhet kring när de bör använda öppna respektive slutna frågor för att samtalet med eleverna ska bli så givande som möjligt. Hur ska frågorna formuleras för att ge alla elever goda förutsättningar att delta i samtalet? En annan utmaning – som förstås också har att göra med vilken typ av frågor som läraren ställer – ligger enligt studenterna i att skapa en balans mellan det generella och det ämnesspecifika. Hur ska samtalet utformas så att det finns utrymme för tankar som ligger eleverna nära samtidigt som resonemangen har en tydlig förankring i det historiska kunskapsinnehållet? Rollspelet och samtalet tar sin utgångspunkt i ett rättsfall från 1930-talets Sverige. Men vad gör ”läraren” när ”eleverna” glider i väg och i stället vill diskutera frågor som rör nutiden, exempelvis synen på olika sexuella identiteter och praktiker runtom i världen idag?

Här kunde vi notera en viss skillnad mellan olika studentgrupper beroende på vilka instruktioner de fått inför rollspelet. Vid de två första tillfällena då övningen genomfördes (2021 och 2022) informerades studenterna endast om att polisrapporten från 1934 skulle behandlas i en situation där de skulle få prova på att vara lärare. Vi var helt enkelt nyfikna på att se hur studenterna utan noggrannare förberedelser skulle hantera lärarrollen. Den senaste gången som övningen genomfördes (2023) instruerade vi alla studenter att i förväg formulera en didaktisk tanke eller plan för vad de som ”lärare” ville ha ut av sitt korta undervisningspass. Detta resulterade i att ”lärarna” i flera fall kunde ställa mer fördjupande frågor och navigera mellan ”elevernas” samtid och polisrapportens historiska sammanhang. I samtalen uppmärksammades skillnader och likheter mellan normer i dåtid och nutid, och ”eleverna” uppmuntrades att resonera kring varför normerna var annorlunda förr och hur de själva hade agerat och tänkt om de levt på 1930-talet. Det här visar hur viktigt det är att studenterna under sin utbildning får öva sig i att leda elevsamtalen om identitet, sexualitet och relationer utifrån en tydlig didaktisk idé om

vad de vill uppnå med samtalen och hur kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer bör integreras i ett ämnesinnehåll.

Studenterna som deltar i rollspelet läser under sin ämneslärarutbildning antingen samhällskunskap, svenska eller idrott och hälsa vid sidan av historia, och de är överens om att det finns goda möjligheter att behandla frågor som rör identitet, sexualitet och relationer i alla dessa skolämnen. Samtidigt pekar de på en spänning i undervisningssituationen. Vad gäller innehållet ser studenterna inga större svårigheter att behandla kunskapsområdet i båda sina ämnen, men det finns olika uppfattningar bland studenterna om vilka ämnen som ger bäst möjligheter att föra konstruktiva och utvecklande diskussioner med eleverna. En del betraktar historieundervisningen som särskilt väl lämpad för det här kunskapsområdet, eftersom det går att tydliggöra skillnader över tid och med historiens hjälp skapa en viss distans mellan eleverna och innehållet; samtalen om sexualitet, samtycke och relationer behöver inte bli så personliga när utgångspunkten är historisk. Andra menar att den här distansen kan bli problematisk, eftersom den riskerar att alienera eleverna och få dem att känna att innehållet inte berör dem; de här studenterna tror att samtalen blir bättre och mer givande för eleverna om de förs i exempelvis samhällskunskap, som har ett uttalat syfte att stimulera elevernas nyfikenhet, engagemang och deltagande i öppna meningsutbyten om aktuella samhällsfrågor.

Undervisningssituationen kompliceras också av att läraren måste balansera mellan att å ena sidan få alla elever att känna sig inbjudna till och delaktiga i samtalet och att å andra sidan markera mot elevers åsikter och uttalanden som bryter mot skolans demokratiska värdegrund. Ett fritt och inkluderande samtal kräver med andra ord gränser (Alvén, 2021; Morawski, 2010). Här identifierar studenterna en utmaning som de tror är svår att lära sig hantera under sin utbildning – även om de i ett rollspel ges chansen att träna sin kommunikativa förmåga i frågor som rör identitet, sexualitet och relationer. De understryker vikten av att som lärare utveckla en personlig relation till sina elever och ser det som nödvändigt att bygga upp ett förtroende i klassrummet för att miljön ska vara trygg nog – både för dem själva och för eleverna – att föra den här typen av samtal i. Många studenter anser därför att normkritiska analyser och normkreativa interventioner – att synliggöra normer som styr oss och arbeta för att förändra dem – bör introduceras och genomföras gradvis i undervisningen. Få skulle dela ut en polisrapport från 1930-talet och be sina elever att diskutera synen på homosexualitet under sin första historielektion med klassen. Att skapa ett utrymme för lärande genom att destabilisera elevernas världsbilder och på så vis försätta eleverna i ett slags kris, som förordas i den kritiska pedagogiken (Kumashiro, 2002), betraktar studenterna som en process. Den förutsätter förtroende och ömsesidig respekt, vilket studenterna menar byggs upp över tid i personliga relationer.

SLUTORD

Utifrån studenternas tankar kan vi avslutningsvis göra några reflektioner kring de möjligheter som ett rollspel erbjuder i strävan att öka inslaget av muntlighet i studenternas utbildning. Rollspelsövningen på vårt ämneslärarprogram i historia, där studenterna agerar lärare och elever, innebär att klassrummets kommunikativa situation synliggörs för dem som deltar. När studenterna får chansen att leda ett samtal, medvetandegörs aspekter av ett kunskapsområde – i det här fallet identitet, sexualitet och relationer – som de sällan får syn på när de författar en skriftlig reflektionsuppgift. Muntliga övningar överbryggas inte minst avståndet mellan dialogens teori och praktik som många studenter tycks brottas med under sin utbildning. Om en rollspelsövning dessutom följs av ett gruppsamtal där de får utbyta erfarenheter och strategier för att få till goda elevsamtal kan studenternas lärande fördjupas ytterligare.

Vi har anledning att fundera vidare över hur dessa insikter, både hos studenter och lärare, kan tillvaratas i ämneslärarprogrammet som helhet. Läraktiviteten som rollspelet utgör måste utmynna i kommunikativa färdigheter som studenterna kan fördjupa och förädla under utbildningens gång. Det finns en risk att studenternas förmåga att kommunicera kring frågor som rör sexualitet, identitet och relationer inte fångas upp eller vidareutvecklas när delkursen om normkritiska perspektiv på historien och i historieundervisningen är avslutad. Här ser vi behov av ett ämnesöverskridande samarbete på ämneslärarprogrammet, så att studenterna får möjlighet att utvecklas som samtalsledare fram till dess de tar sin examen.

Vi kan konstatera att rollspelsövningen lyfter undervisningen – på flera sätt. För studenterna blir den ett roligt, lärorikt och inspirerande inslag i deras utbildning som väcker nya tankar om hur de kan utveckla sina kommunikativa färdigheter som lärare. För oss som undervisar blir övningen och resultatet av den ett viktigt underlag för reflektion. Det vi hör och ser hjälper oss att utforma läraktiviteter som förbereder studenterna för att möta elever i dialog och hantera både en het diskussion och en utmanande tystnad.

FÖRFATTARPRESANTATION

Alexander Isacsson är fil.dr i historia och arbetar som forskare vid Lunds universitet och Örebro universitet. Han disputerade 2023 på avhandlingen *Defining Dukeship: The problem of royal spares and dynasty formation in Sweden, 1556–1622*. Vid Örebro universitet har han bedrivit undervisning i historia inom bland annat ämneslärarutbildningen.

James Lancaster är doktorand i humanistiska studier med inriktning historia vid Örebro universitet. Hans avhandlingsprojekt handlar om flyktingpolitik och frivilligorganisationer i efterkrigstidens Sverige. Vid Örebro universitet har han bedrivit undervisning i historia inom bland annat ämneslärarutbildningen.

Henric Bagerius är docent i historia och universitetslektor vid Örebro universitet. Han har skrivit flera böcker och artiklar om kropp, genus och sexualitet i historien samt inom ämnesdidaktik. Till hans nyare ämnesdidaktiska publikationer räknas "My historical backpack" i *The History Teacher* (2023) och "Vad vill vi med historielärarutbildningen?" i *Historisk tidskrift* (2022).

REFERENSER

- Alvén, F. (2021). Vad i hela världen säger du? Yttrandefrihet och demokratiska diskussioner i skolan. I K. K. Flensner, G. Larsson & R. Säljö (Red.), *Känsliga frågor, nödvändiga samtal: Att lära om och av kontroverser* (s. 180–196). Studentlitteratur.
- Bek, A. (2012). *Undervisning och reflektion: Om undervisning och förutsättningar för studenters reflektion mot bakgrund av teorier om erfarenhetslärande*. Umeå universitet.
- Björkman, L. (2019). Om att förstå vad vi inte förstår för att bättre kunna förstå – så att vi kan nå dit vi vill – egentligen. I L. Björkman & J. Bromseth (Red.), *Normkritisk pedagogik: Perspektiv, utmaningar och möjligheter* (s. 123–160). Studentlitteratur.
- Eaklor, V. L. (2010). Teaching LGBTQ History: Two situations. *Perspectives on History*: <https://www.historians.org/publications-and-directories/perspectives-on-history/may-2010/teaching-lgbtq-history-two-situations> (hämtad 2024-01-26).
- Kalonaityté, V. (2014). *Normkritisk pedagogik – för den högre utbildningen*. Studentlitteratur.
- Kumashiro, K. K. (2002). *Troubling education: Queer activism and antioppressive pedagogy*. RoutledgeFalmer.
- Kärnebro, K. (2021). Genus och den hårda jargonen i skolan: Behövs #metoo eller har jämställdheten gått för långt? I: K. K. Flensner, G. Larsson & R. Säljö (Red.), *Känsliga frågor, nödvändiga samtal: Att lära om och av kontroverser* (s. 213–230). Studentlitteratur.

- Moon, J. (2004). *A handbook of reflective and experiential Learning: Theory and practice*. Routledge.
- Morawski, J. (2010). *Mellan frihet och kontroll – om läroplanskonstruktioner i svensk skola*. Örebro universitet.
- Planting-Bergloo, S. (2021). Didaktiska val och villkor. I S. Ceder, K. Gunnarsson, S. Planting-Bergloo, L. Öhman & A. Arvola Orlander (Red.), *Sexualitet och relationer: Att möta ett engagerande och föränderligt kunskapsområde i skolan*. Studentlitteratur.
- Regeringskansliet (2020). U2020/00176/UH: *Ökad kompetens om neuropsykiatriska svårigheter och sex och samlevnad i lärarutbildningarna*. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2020/01/okad-kompetens-om-neuropsykiatriska-svarigheter-och-sex-och-samlevnad-i-lararutbildningarna/> (hämtad 2024-01-26).
- Rydström, J. (1997). Panoptikon: Övervakning och kontroll av manlig homosexualitet i Sverige på 1930- och 1940-talet. I Å. Bergenheim & L. Lennerhed (Red.), *Seklernas sex: Bidrag till sexualitetens historia* (s. 232–245). Carlsson.
- Rydström, J. (2007). Sweden 1864–1978: Beasts and Beauties. I J. Rydström & K. Mustola (Red.), *Criminally queer: Homosexuality and criminal law in Scandinavia 1842–1999* (s. 183–213). Aksant.
- Seixas, P. (2017). A model of historical thinking. *Educational Philosophy and Theory* 49(6), 593–605.
- SFS 1993:100. *Högskoleförordningen*.